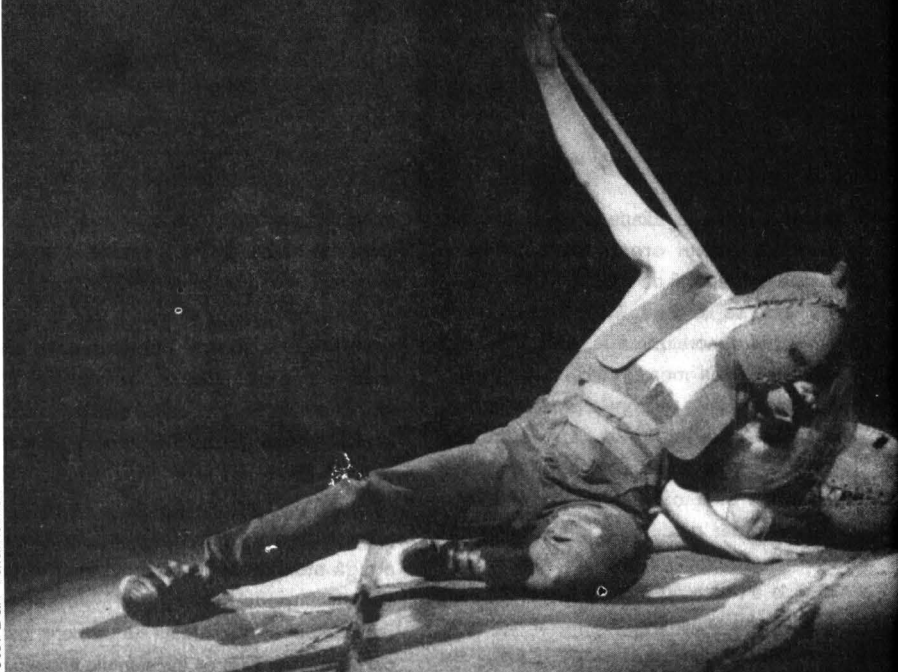

se spune), care, împreună, reușesc din când în când să sugereze că o idee va fi existat totuși nu numai îndărătul vorbelor ce se rostesc, ci chiar îndărătul mizanscenei înseși. E păcat însă ca sensibilitatea pe care Alexandru Dabija a demonstrat, în unele montări, că o posedă să se lase întrezărită doar așa, prin ricoșeu; căci altfel nu depune mărturie despre ea decât ultima scenă a **Suitei...**, frumos și aproape emoționant compusa luptă dintre funeștii frați Eteocles și Polinike. După cum e păcat ca actori precum cei din distribuție să se înfățișeze în chip de palide siluete cuvântătoare, oarece contur interpretativ prinzând numai Claudiu Stănescu și Cornel Scripcaru. Nemaivorbind ce păcat e ca Teatrul Bulandra să facă asemenea spectacole, pe care să le joace cu sala pe jumătate goală. ■

foto: Dan Vătamaniluc

Suită de crime și blesteme după Euripide, Teatrul „Bulandra“ (regia: Alexandru Dabija)

REPETIȚIE GENERALĂ

Fragilitatea colosului

NUMELE TRANDAFIRULUI, dramatizare de Grigore Goțea după romanul lui Umberto Eco. Traducerea: Florin Chirițescu
 ● **TEATRUL NAȚIONAL DIN BUCUREȘTI** ● Data reprezentației: 4 februarie 1994 ● Regia: Grigore Goțea ● Scenografia: Mihai Mădescu ● Muzica: Anton Șuteu ● Distribuția: Radu Beligan (Guglielmo), Claudiu Bleonț (Ădso), Constantin Dinulescu (Abatele), Gheorghe Dinică (Chelarul), Alfred Demetriu (Jorge), Alexandru Georgescu (Nicola), George Motoi (Severino), Matei Gheorghiu (Malachia), Bogdan Mușatescu (Berengario), Valentin Uritescu (Salvatore), Grigore Nagacevschi (Ubertino), Doru Rancea, Răzvan Săvescu (Adelmo), Eugen Cristea (Bencio), Tomi Cristin (Venanzio), Costel Constantin (Aymar), Alexandru Agarici (Cantorul), Mircea Cojan (Bucătarul), Andrei Duban (Un novice), Alex Popescu (Alt novice), George Sârbu (Un porcar), Daniel Tudorică (Alt porcar), George Oancea (Cardinalul), Mircea Albulescu (Bernardo), Andrei Ionescu (Michele), Armand Calotă (Căpitanul), Diana Podăreanu (Fata), Carmen Ionescu (Dansatoarea).

Radu Beligan și Gheorghe Dinică în Numele trandafirului după Umberto Eco, TNB (regia: Grigore Goțea)

Oricui a citit **best-seller**-ul de acum vreun deceniu al lui Umberto Eco, e de presupus că intenția TNB de a produce scenic **Numele trandafirului** i-a stârnit, în egală măsură, interes și îndoială. În ce mă privește, oricum, asta s-a întâmplat. Motivele erau mai mult decât evidente. Riscului de principiu pe care și-l asumă orice dramatizare a unei opere epice de întindere și, pe deasupra, faimoase, i se adăuga, în speță, pericolul de a transforma substanța complexă a cărții într-o mărunță intrigă polițist-pitorească, păcat în care a căzut, după cum se știe, și ambițioasa ecranizare americană avându-l ca protagonist pe Sean Connery. Că scheletul anecdotic al romanului reproduce întocmai schema narativă a unui exemplar **thriller** (ori **giallo**, cum zic italienii) este, de altfel, foarte adevărat; farmecul singular al scrierii stă însă în „carnea” ei, deopotrivă suculent și suav țesută din nenumărate referințe culturale, și în primul rând în spiritul jucăuș-ironic prin care Eco-eseistul-polemist sarcastic a vrut parcă să-l ia puțin

peste picior pe Eco-savantul-semiotician academic. A pune în mișcare, eventual pe scenă, scheletul nu e prea greu; a-i însufleți însă multiplele învelșuri și a-i convoca, pe cât posibil, duhul poznaș și totuși autentic intelectual apare ca o întreprindere cu minime șanse de izbândă. Șanse reduse, încă, de faptul că autorul adaptării, Grigore Gonța, om de teatru absolut meritoriu, nu este, totuși, un literat. Nu formulez un reproș, observ o evidență. Iar în cazul acesta anume, necesitatea colaborării cu un dramaturg experimenterat era, aș zice, considerabilă. Ea n-a avut loc. Rezultatul: o nuveletă polițistă, captivantă pe unele porțiuni, dar lungă-lungă, mai exact lungită prin păstrarea unor trimiteri istorico-politice, extrase cam la întâmplare din original și care aici devin inutile, lipsite de „bătaia” și savoare de acolo.

Urmare a deficiențelor scenariului, spectacolul, în care au fost angrenate mari desfășurări de forțe actricești, e pozitiv și cu relief monoton. Câteva momente – noaptea de dragoste a lui Adso, incendierea finală a bibliotecii – sunt bine orchestrate și chiar spectaculoase vizual,

dar mersul general al montării trenează. Prea multe și excesiv întinse scene de „specific” mânăstiresc (slujbe în latinește, procesiuni de călugări), menite să pună în valoare muzica (nimerită) a lui Anton Șuteu și decorul somptuos al lui Mihai Mădescu, parazitează, ca și enormele pasaje discursive, ritmul întregului. Aceștia îi dăunează, de altfel, și destul de greoaiele schimbări ale cadrului scenografic – lucru de neînțeles în condițiile bogatei dotări tehnice a scenei mari a Naționalului. (Dotări care, în paranteză fie zis, ar fi înlesnit, cred, și o construcție mai inspirată a accesului în tainica bibliotecă, figurat pe scenă, cam ridicol, prin niște uși postîșe ce dau, vizibil, în același loc.)

Meritul împrejurării că acest fragil colos teatral nu se prăbușește cu zgomot (vorbind, desigur, la figurat) le revine aproape în întregime actorilor. În primul rând, lui Radu Beligan care, în rolul fascinantului Guglielmo din Baskerville, nu numai că face inteligibil și „înghițibil” un text extrem de greu și de nedramatic, dar impune mai mult decât un personaj – o personalitate; este, de fapt, propria sa

personalitate, mereu charismatică prin inteligență și scepticism amabil. Îl secondează, cu o discreție de care doar un actor într-adevăr talentat poate da dovadă într-un rol prea puțin „marcant”, Claudiu Bleonț. Un recital cu atât mai prețios cu cât se desfășoară pe o partitură de mici dimensiuni oferă Gheorghe Dinică (tare puțin e folosit, în ultima vreme, acest extraordinar actor...). Cu unele exagerări caricaturale – Valentin Uritescu, estompând întrucâtva importanța personajului – George Motoi, cu sobrietate profesională – Mircea Albulescu, măsurați și exacti – Constantin Dinulescu, Matei Gheorgiu, Costel Constantin, George Oancea, Alexandru Georgescu își individualizează, fiecare, aparițiile episodice. Adevrat distribuit ca fizionomie, Alfred Demetriu alunecă uneori în melodramă. Dar, în genere, ansamblului nu i se poate imputa nimic esențial sub aspect interpretativ; din replicile pe care le-au avut la dispoziție componenții săi nimeni n-ar fi putut „scoate” mai mult. Întrebarea e dacă a meritat efortul.

ALICE GEORGESCU

DE CE?

GÂLCEVILE DIN CHIOGGIA de Carlo Goldoni. În românește de Florian Potra ● **TEATRUL NAȚIONAL DIN BUCUREȘTI** ● Data reprezentăției: 6 februarie 1994 ● Regia: Dana Dima ● Scenografia: Ileana Huber ● Distribuția: Liviu Crăciun (Jupân Toni), Simona Bondoc (Mătușa Pasqua), Liliana Hodoroagea (Lucietta), Ovidiu Moldovan (Titta-Nane), Emil Mureșan (Beppo), Bogdan Mușatescu (Jupân Fortunato), Silvia Năstase (Mătușa Libera), Ecaterina Nazarie (Orsetta), Iuliana Moise (Checca), Răducu Ițcuș (Jupân Vincenzo), Mircea Anca (Toffolo), Vasile Filipescu (Isidoro), Adrian Drăgușin (Portărelul), Aristița Diamandi (Canocchia).

comediei, minimalizând până la banalitate și banalizare naturaletă întâmplărilor din care Goldoni ar fi vrut să țeară acea „metaforă a lumii” despre care vorbește Giorgio Strehler (pe care îl citează chiar și programul de sală...). Nu prea mai rămâne nimic nici din farmecul și poezia atmosferei, iar umorul suculent și sănătos al acestui text, care a generat reprezentanții explozive, trece în amintire.

Din economie, firește, dar și din lipsă de imaginație, decorul Ileanei Huber se rezumă la câteva practicabile „moarte” și la o barcă pe roți, în jurul căreia ne-am fi așteptat să clocotească de vitalitate și de fantezie trupa. Nimic din toate acestea deoarece, de la tineri la vârstnici, actorii par să se găsească aici în fața unor exerciții impuse și nepotrivite, înțepeniți în tipologii sumar conturate. Alintul monocrom al Iuliane Moise, arțagul disonant al Liliane Hodoroagea, grosolănia supărătoare a lui Ovidiu Moldovan, ifosele vag senzuale ale

Ecaterinei Nazarie și chiar smiorcăiala nătângă a lui Mircea Anca (pe alocuri hazlie) n-au nici o șansă în compunerea personajelor de care au avut parte, făcând „gâlceava” antipatică, stridentă și fără noimă. Simona Bondoc, greșit distribuită, și Silvia Năstase, greșit îndrumată, sunt departe de adevărata lor vocație, iar Emil Mureșan, Răducu Ițcuș, Liviu Crăciun apelează la trucuri învechite din arsenalul teatrului comod. Ceva efort pentru a-i găsi găngavului Fortunato un ce mai pitoresc face Bogdan Mușatescu, și tot astfel Vasile Filipescu, în evoluția discretă a împăciuitorului Isidoro. Dar...

Plecăm triști de la acest spectacol. Un titlu sacrificat, câțiva interpreți compromiși într-o însăilare superficială a cărei unică performanță e plictiseala.

Și, mai mult decât atât, sentimentul unei prestații de serviciu. De ce?

DOINA PAPP

Foarte greu de explicat de ce a fost montat acest spectacol sub firma Teatrului Național... Nici restituirea cunoscutului text la altitudinea valorii sale clasice, nici vreo intenție de interpretare sau reinterpretare modernă, și nici măcar dorința de a-i specula resursele în folosul actorilor nu par a sta la baza întreprinderii, judecând după produsul rezultat.

Văzând probabil simplitatea (cât de genială!) a scrisului goldonian, tânăra regizoare Dana Dima o confundă cu schematismul, sărăcind substanța

Scenă din Gâlcelele din Chioggia de Goldoni, TNB (regia: Dana Dima)

